

Milé sestry, milí bratři, dnes slavíme svatodušní svátky, seslání Ducha svatého, který tehdy ovlivnil velké množství lidí. Když čteme v knize Skutky apoštolů o seslání Ducha Svatého, tak se zde doslova mluví o jeho „vylití“. To vyjadřuje právě mohutné působení Ducha, které zasáhlo mnoho lidí zároveň.

Ekumenický překlad to překládá dosti volně jako „seslání“, ale původní text opakovaně mluví o „vylití“. Apoštol Petr se snaží shromážděným lidem vysvětlit, co se to vlastně děje a používá k tomu slova dávného proroctví: „*A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu (doslova „vyliju“) svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu (opět „vyliju“) svého Ducha, a budou prorokovat.*“ A o kousek dál pak čteme: „*Ježíš ... byl vyvýšen na pravici Boží a přijal Ducha svatého, kterého Otec slíbil; nyní jej seslal (doslova „vylil“) na nás, jak to vidíte a slyšíte.*“ (Sk 2,17-18.33; srov. také Sk 10,45).

Petr vysvětluje, že se stalo se něco, co bylo předpovězeno prorokem Jóelem. Bůh prorokovi oznámil: „*Vyliju svého Ducha na všechny lidi...*“ (v. 17). Vylití Božího Ducha v Joelově textu je doslova na „každé tělo“. To, že Hospodin vylévá svého Ducha na každé „tělo“, naznačuje dynamickou Boží moc, která je v protikladu ke křehké stvořenosti člověka, k jeho tělesnosti (srov. Iz 31,3).

A zároveň je v tom výčtu různých lidí, kteří budou pod vlivem Božího Ducha, naznačeno překonání sociálních, generačních a genderových rozdílů. Joel uvádí ve výčtu lidí, který patrně není úplný, různé skupiny, na které bude vylit Boží Duch: *Synové, dcery, starci, jinoši, otroci a otrokyně ...* všechny tyto skupiny lidí mají podíl na působení Božího Ducha. Boží Duch svým působením překonává bariéry, které lidi rozdělují do různých skupin, dnes bychom možná řekli do bublin, ve kterých se lidé sdílí jen s těmi, kdo jsou stejní jako oni.

Při letnicích jde také o překonání hranic národnostních a jazykových. Lidé z mnoha národů, kteří přišli do Jeruzaléma, slyšeli každý ve své rodné řeči svědectví o velikých skutcích Božích. Jednou z důležitých věcí, kterou působí Boží Duch, je tedy překonávání bariér, které lidi rozdělují a často staví proti sobě. Války proti sobě často vedou lidé na základě národnostního vymezení: Rusové proti Ukrajincům, Němci proti Čechům, Srbové proti Chorvatům, Izraelci proti Palestincům, Turci proti Kurdům, Číňané proti Tibeťanům, ve Rwandě Hutuové pozabíjeli během tří měsíců 800 tisíc Tutsiů jenom na základě jejich odlišné etnicity. Lidstvo je neustále zmítáno národnostními, občanskými a politickými válkami, ve kterých hrají klíčovou roli etnické rozdíly.

Možná, že kdyby na lidi nepůsobil Duch Svatý, tak lidé by se už navzájem vyzabíjeli. V knize Skutky apoštolů čteme, že Duch Svatý je dán lidem z různých národů a tito lidé jsou na základě toho schopni tvořit nové společenství. „*Ještě když Petr mluvil, sestoupil Duch svatý na všechny, kteří tu řeč slyšeli. Bratři židovského původu, kteří přišli s Petrem, žasli, že i pohanům byl dán dar Ducha svatého.*“ (Sk 10,44-45). Tedy i to základní rozdělení lidí na Židy, se kterými Bůh uzavřel smlouvu a na pohany, kteří nepatřili k Božímu lidu, je působením Božího Ducha překonáno.

Univerzalita působení Boží Ducha, Ducha Svatého, je vyjádřena právě slovem o jeho „vylití“. Toto slovo je v bibli použité také v přeneseném smyslu, například se mluví o vylití Božího hněvu (Iz 42,25; Ez 9,8; 14,19), o vylití srdce ve smyslu naléhavé prosby k Bohu (Ž 62,9; Pl 2,19), nebo o vylévání duše, což znamená předložit Bohu všechno, co má člověk ve svém nitru (Ž 42,5; Jb 30,16).

Vylití vyjadřuje úplnost předání, jak to evokuje obraz vylití obsahu nějaké nádoby, jejího úplného vyprázdnění. Vylití znamená předání veškerého obsahu a to se stalo v této míře s Božím Duchem právě během letnic. Byl předán v plnosti, a proto také nezasahuje jen některé jedince, ale působí univerzálně, po celém světě, napříč mezi lidmi z různých národů.

Vylití Ducha je vyjádřením pro Boží prosazující se moc v našem světě. Vylití Ducha je výpovědí o tom, že Boží Duch nezmocňuje jen jednotlivce nebo jen malé skupiny lidí, aby skrze ně ovlivňoval jejich bezprostřední okolí. V silovém poli Božího Ducha se ocitají i lidé, se kterými se setkávají ti, kdo jsou Bohem posláni, aby o něm svědčili. Do služby Božímu království jsou tak zapojováni i další lidé. Duch svatý odstraňuje předsudky, překonává nedorozumění, umožňuje pochopení, sdílení a vzájemnost.

Silové pole Ducha tvoří diferencovanou, nikoli homogenní jednotu. Mezi lidmi, kteří to pozorují, jsou i ti, kteří působení Ducha zpochybňují nebo zesměšňují. O apoštolech říkají, že jsou opilí. Proto se toto silové pole Ducha může lidem jevit jako nevystižitelné. Přesto není o nic méně skutečné, než Kristova církev, která přesahuje hranice formálního členství v některé organizované církvi. Silové pole Ducha je účinné tam, kde je společenství lidí, kteří vydávají svědectví o Božím jednání a to nemusí být jasně identifikovaná církev. O působení Ducha svatého lze mluvit tam, kde mezi lidmi převládne porozumění, solidarita, pomoc, zájem, překonání strachu a nedůvěry, vysvobození z bezmoci, závislosti, ztracenosti, opuštěnosti a to navzdory vší lidské rozdílnosti, která zakládá to, že lidé spolu přirozeně snadněji válčí, než spolupracují.

Vylití Ducha se zdaleka neomezuje jen na jedinečnou událost o letnicích. Samotná kniha Skutky apoštolů pojednává o vylití Ducha vícekrát. Apoštol Pavel o vylití Ducha píše také svému spolupracovníku Titovi: „*Ukázala se dobrota a láska našeho Spasitele Boha... Bohatě na nás vylil svého Ducha skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele.*“ (Tit 3,4.6)

V návaznosti na událost letnic se někdy vylití Ducha chápe především jako dar jazyků. Jako uschopnění apoštolů zvěstovat o Bohu mnoha různými jazyky tak, aby tomu mohli všichni dobře rozumět. A to jistě je součástí toho, co působí Boží Duch. Ale myslím, že je dobré vnímat toto vylití Ducha především jako překonání lidského rozdělení, které nastalo v důsledku lidské pýchy. O tom je v 1. knize Mojžíšově příběh o babylonské věži, kterou lidé chtějí postavit tak, aby sahala až do nebe. A Bůh tehdy zmate jejich jazyky, takže nejsou schopni se domluvit. Neschopnost se domluvat, neschopnost si naslouchat, neschopnost spolupracovat, zkušenost, že každý mluví jiným jazykem, i když jsme třeba všichni Češi a dobře ovládáme češtinu, to je především důsledek lidské pýchy.

A Boží Duch, který je vylitý do lidských srdcí, je pak ten, kdo toto rozdělení, tuto pýchu a z ní plynoucí neschopnost komunikace překonává. Lidé tak nachází společnou řeč, společnou víru, společnou naději a stává se z nich společenství církve. Amen.